

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 9Sžso/66/2015
Identifikačné číslo spisu: 5014200407
Dátum vydania rozhodnutia: 26.04.2017
Meno a priezvisko: JUDr. Judita Kokolevská
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2017:5014200407.1

ROZSUDOK

Najvyšší súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedníčky senátu JUDr. Judity Kokolevskej a členov senátu JUDr. Viery Nevedelovej a Mgr. Viliama Pohančeniča v právnej veci žalobkyne: C. A. P., nar. XX. septembra XXXX, bytom I. XX, XX-XXX Y.vice, Z. republika, právne zastúpená advokátskou kanceláriou V4 Legal, s. r. o., so sídlom Tvrdeho 783/4, Žilina, IČO: 36 858 820, proti žalovanej: Sociálna poisťovňa, ústredie, so sídlom Ul. 29. augusta č. 8-10, Bratislava, za účasti pribratého účastníka konania: WEBUNG, s. r. o., so sídlom Palárikova 76, Čadca, IČO: 47 237 201, právne zastúpený advokátskou kanceláriou V4 Legal, s. r. o., so sídlom Tvrdeho 4, Žilina, o preskúmanie zákonnosti rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-BA zo dňa 21. januára 2014, o odvolaní žalobcu a pribratého účastníka proti rozsudku Krajského súdu v Žiline z 27. februára 2015, č.k. 21 Scud/39/2014-110, takto

rozhodol:

Najvyšší súd Slovenskej republiky rozsudok Krajského súdu v Žiline z 27. februára 2015, č.k. 21 Scud/39/2014-110, m e n í tak, že rozhodnutie žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-BA zo dňa 21. januára 2014 z r u š u j e a v e c v r a c i a žalovanej na ďalšie konanie.

Odvolanie pribratého účastníka o d m i e t a.

Žalovaná j e p o v i n n á zaplatiť žalobcovi náhradu trov konania pozostávajúcu z náhrady trov právneho zastúpenia v sume 170,88 eur k rukám: V4 Legal, s.r.o., Tvrdeho 783/4, Žilina, do tridsiatich dní od právoplatnosti tohto rozsudku.

Odôvodnenie

Krajský súd v Žiline rozsudkom č.k. 21 Scud/39/2014-110 z 27. februára 2015 zamietol žalobu, ktorou sa žalobkyňa domáhala preskúmania zákonnosti a zrušenia rozhodnutia žalovanej č. XXXXX-X/XXXX-BA zo dňa 21. januára 2014. Týmto rozhodnutím žalovaná zamietla odvolanie žalobkyne a potvrdila rozhodnutie Sociálnej poisťovne - pobočka Čadca, č. 46655-1/2013-CA zo dňa 10. októbra 2013, ktorým bolo rozhodnuté, že žalobkyni nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti (ďalej len „povinné poistenie“) ako zamestnancovi spoločnosti WEBUNG, s.r.o. so sídlom Palárikova 76, Čadca, IČO: 47 237 201, od 01. marca 2013

podľa slovenskej legislatívy.

Krajský súd rozsudok odôvodnil tým, že žalobkyňa v danom prípade nepreukázala, že vykonávala u označeného zamestnávateľa konkrétny dojednaný druh práce, resp. konkrétnu pracovnú činnosť bez ohľadu na skutočnosť, že výkon kontroly za obdobie od 01. februára 2012 do 26. februára 2013 sa na žalobkyňu nemohol vzťahovať, keďže prácu začala vykonávať od 01. marca 2013. V konaní neuviedla ani skutkové tvrdenia a relevantné dôkazy, ktorými by skutočný rozsah konkrétnych prác za konkrétne obdobie od 01. marca 2013 preukázala. Krajský súd zdôraznil, že v konaní bola povinná uniesť bremeno tvrdení a dôkazné bremeno a bola spôsobilá vymedzením skutkových tvrdení a dôkazmi preukázať, aký konkrétny rozsah, akú konkrétnu pracovnú činnosť pre zamestnávateľa v súlade s dohodnutým druhom práce podľa pracovnej zmluvy vykonávala. Jej tvrdenie o predložení všetkej dokumentácie zamestnanca, ktorú od nej možno rozumne požadovať podľa krajského súdu neobstojí, pretože žiadne dôkazy ku konaniu nepredložila. Krajský súd žalobkyni vytkol, že mohla skutkovým vymedzením uviesť, ktoré konkrétne práce od uzavretia konkrétnej pracovnej zmluvy pre zamestnávateľa vykonávala, o akú pracovnú činnosť sa jednalo, uviesť konkrétne dátumy vykonávania prác na Slovensku, s ktorými osobami jednala, ktoré by rozsah ňou vykonávaných prác pre zamestnávateľa potvrdili. Ani doklady ako pracovná zmluva či mzdové listiny podľa názoru súdu nemôžu preukázať faktický výkon činnosti na území SR. Krajský súd preto ustálil, že aplikovať nariadenie (ES) Európskeho parlamentu a Rady č. 883/2004 z 29.04.2004 (ďalej len „základné nariadenie“) a jeho čl. 11 (1) vo väzbe na čl. 13 ods. 3 ako aj nariadenie Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 987/2009 zo dňa 16.09.2009 (ďalej len „vykonávacie nariadenie“) a čl. 14 - 16 je možné iba v prípade, keď osoba vykonáva činnosť zamestnanca ako aj činnosť samostatne zárobkovo činnnej osoby (ďalej len „SZČO“) v dvoch členských štátoch. V posudzovanej veci nebolo sporným, že žalobkyňa vykonáva činnosť SZČO v Poľskej republike, avšak z vykonaného dokazovania v správnom konaní nebolo preukázané, že by fakticky vykonávala činnosť zamestnanca na území SR. Príslušné ustanovenia základného nariadenia predpokladajú skutočný, existujúci súbeh dvoch činností (zamestnanie a SZČO vykonávané v odlišných členských štátoch), len táto skutočnosť môže zakladať postup podľa základného nariadenia (čl. 13 (3)) a aplikáciu uplatniteľných právnych predpisov príslušného členského štátu (hlava II čl. 16 vykonávacieho nariadenia). Podľa názoru krajského súdu, pokiaľ žalovaná rozhodla meritórne a v zhode s prvostupňovým rozhodnutím konštatovala, že žalobkyni od určitého dátumu nevzniklo povinné poistenie, tento výrok je súladný s procesným postupom a prvostupňový správny orgán mohol a bol povinný konať. Vzhľadom na uvedené skutočnosti, mal krajský súd za to, že nebol porušený princíp individuálneho zaobchádzania so žalobkyňou a ani princíp rovnakého zaobchádzania vo vzťahu k iným zamestnancom. Konštatoval, že napadnuté rozhodnutie je súladné s ustanovením § 209 ods. 1 a nasl. zákona č. 461/2003 Z.z., vychádza zo spoľahlivo zisteného skutočného stavu veci a obsahuje v súlade s cit. zákonom predpísané náležitosti. Keďže nebol preukázaný reálny výkon činnosti zamestnankyne na území SR registrovaným sídlom zamestnávateľa nebolo potrebné sa zaoberať. Dospel k záveru, že žaloba nie je dôvodná a preto ju zamietol.

Proti tomuto rozsudku sa v zákonnej lehote odvolali žalobkyňa a príbratý účastník z dôvodu, že na základe vykonaných dôkazov dospel prvostupňový súd k nesprávnym skutkovým zisteniam a rozhodnutie súdu prvého stupňa vychádza z nesprávneho právneho posúdenia veci. Spoločne podaným odvolaním namietajú, že v prvostupňovom rozhodnutí organizačná zložka žalovaného odôvodňuje svoj záver len na základe výsledkov kontroly za obdobie od 01. februára 2012 do 26. februára 2013 vykonanej u príbratého účastníka dňa 26. februára 2013, ktoré sa na žalobkyňu nemôžu vzťahovať, lebo v tomto období u príbratého účastníka nepracovala. Žalovaná v napadnutom rozhodnutí pojednáva o skutočnostiach, ktoré neboli predmetom dokazovania v prvostupňovom konaní a neboli súčasťou zisteného skutkového stavu. V tomto smere bolo žalobkyni a príbratému účastníkovi odňaté ich právo brániť sa proti rozhodnutiu orgánu verejnej moci, keď druhostupňový orgán rozhodoval o ich právach a povinnostiach na podklade nových skutočností - a to argumenty ohľadom registrovaného sídla zamestnávateľa a informácie o kontrole vykonanej 05. novembra 2013, ku ktorým sa žalobkyňa ani zamestnávateľ nemali možnosť vyjadriť, lebo boli spomenuté až v druhostupňovom rozhodnutí žalovanej. Záver, že na základe výsledkov kontroly nebolo preukázané, že žalobkyňa na území Slovenskej republiky reálne vykonáva činnosť ako zamestnanec je predčasný, neobstojí a vyplýva z

nedostatočne zisteného skutkového stavu. Z predloženého administratívneho spisu nie je zistiteľné, akým spôsobom bolo preukázané, že žalobkyňa reálne činnosť zamestnanca nevykonávala. Pribratý účastník tiež namietal, že prvostupňovému správneému orgánu predložil všetky potrebné doklady preukazujúce reálny výkon činnosti zamestnancov, ktoré si kontrolóri vyžiadali. Žalovaná však nepristúpila k doplneniu dokazovania, nevyžiadala si od pribratého účastníka žiadne ďalšie doklady, nepristúpila k osobnému výsluchu žalobkyne, ani k inému spôsobu preverenia tvrdení žalobkyne a zotrvala na svojich záveroch. Žalovaná v odôvodnení rozhodnutia neuviedla, ako v súvislosti so záverom o nepreukázaní reálneho výkonu práce žalobcom vyhodnotil dôkazy predložené pribratým účastníkom. Na základe uvedeného žalobkyňa navrhla, aby odvolací súd prvostupňový rozsudok zmenil tak, že zruší rozhodnutie žalovanej a vec jej vráti na ďalšie konanie.

Žalovaná sa k odvolaniu žalobcu vyjadrila v zhode s argumentmi uvedenými vo vyjadrení k žalobe a navrhla, aby odvolací súd rozsudok krajského súdu ako vecne správny potvrdil.

Dňom 01.07.2016 nadobudol účinnosť zákon č. 162/2015 Z. z. Správny súdny poriadok (ďalej len „S. s. p.“). V zmysle § 492 ods. 2 S. s. p. odvolacie konania podľa piatej časti Občianskeho súdneho poriadku začaté pred dňom nadobudnutia účinnosti tohto zákona sa dokončia podľa doterajších predpisov. Keďže v prejednávanej veci začalo odvolacie konanie pred nadobudnutím účinnosti Správneho súdneho poriadku, odvolací súd ďalej konal podľa ustanovení Občianskeho súdneho poriadku (ďalej len „O.s.p.“).

Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd odvolací podľa § 10 ods. 2 O.s.p., napadnutý rozsudok súdu prvého stupňa spolu s konaním, ktoré mu predchádzalo preskúmal bez pojednávania v súlade s § 250ja ods. 2 O.s.p. a dospel k záveru, že odvolaniu žalobkyne je potrebné vyhovieť.

Podľa čl. 11 ods. 1 základného nariadenia osoby, na ktoré sa toto nariadenie vzťahuje, podliehajú právnym predpisom len jedného členského štátu. Tieto právne predpisy sa určujú v súlade s touto hlavou.

Podľa čl. 13 ods. 3 základného nariadenia osoba, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, podlieha právnym predpisom členského štátu, v ktorom vykonáva činnosť ako zamestnanec, alebo ak vykonáva takúto činnosť v dvoch alebo viacerých členských štátoch, právnym predpisom určeným v súlade s odsekom 1.

Podľa čl. 1 základného nariadenia „bydlisko“ znamená miesto, kde osoba zvyčajne býva.

Podľa čl. 16 ods. 1 vykonávacieho nariadenia osoba, ktorá vykonáva činnosť v dvoch alebo vo viacerých členských štátoch, informuje o tejto skutočnosti inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska.

Podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia určená inštitúcia členského štátu bydliska bezodkladne určí uplatniteľné právne predpisy, ktoré sa na dotknutú osobu uplatňujú, so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a článok 14 vykonávacieho nariadenia. Toto určenie sa považuje za predbežné. Inštitúcia informuje o predbežnom určení uplatniteľných právnych predpisov určené inštitúcie každého členského štátu, v ktorom sa činnosť vykonáva.

Podľa čl. 16 ods. 3 vykonávacieho nariadenia predbežné určenie uplatniteľných právnych predpisov, ako sa stanovuje v odseku 2, sa stáva definitívnym do dvoch mesiacov odo dňa, keď boli inštitúcie určené príslušnými orgánmi dotknutých členských štátov o ňom informované v súlade s odsekom 2, ak už uplatniteľné právne predpisy neboli definitívne určené na základe odseku 4 alebo najmenej jedna dotknutá inštitúcia neinformovala inštitúciu určenú príslušným úradom členského štátu bydliska do konca tejto dvojmesačnej lehoty o tom, že nemôže prijať toto určenie alebo že zaujala k tejto veci odlišné stanovisko.

Podľa čl. 16 ods. 4 vykonávacieho nariadenia ak existuje neistota vo veci určenia uplatniteľných

právnych predpisov, v dôsledku ktorej je potrebné, aby inštitúcie alebo úrady dvoch alebo viacerých členských štátov na požiadanie jednej alebo viacerých inštitúcií určených príslušnými úradmi dotknutých členských štátov alebo samotných týchto úradov navzájom rokovali, určia sa právne predpisy uplatniteľné na dotknutú osobu vzájomnou dohodou a so zreteľom na článok 13 základného nariadenia a príslušné ustanovenia článku 14 vykonávacieho nariadenia. Ak inštitúcie alebo príslušné dotknuté úrady nemajú vo veci rovnaké stanoviská, snažia sa dosiahnuť dohodu v súlade s uvedenými podmienkami a uplatní sa článok 6 vykonávacieho nariadenia.

Podľa čl. 16 ods. 5 vykonávacieho nariadenia príslušná inštitúcia členského štátu, ktorého právne predpisy boli predbežne alebo definitívne určené za uplatniteľné, to bezodkladne oznámi dotknutej osobe.

Podľa čl. 16 ods. 6 vykonávacieho nariadenia ak dotknutá osoba neposkytne informácie podľa odseku 1, uplatnia sa ustanovenia tohto článku na podnet inštitúcie určenej príslušným úradom členského štátu bydliska, len čo je o situácii tejto osoby informovaná, napríklad aj prostredníctvom inej dotknutej inštitúcie.

Podľa bodu 1 rozhodnutia č. A1 z 12. júna 2009 Správnej komisie pre koordináciu systémov sociálneho zabezpečenia o zavedení postupu dialógu a zmierovacieho postupu, týkajúceho sa platnosti dokumentov, určenia uplatniteľných právnych predpisov a poskytovania dávok podľa nariadenia Európskeho parlamentu a Rady (ES) č. 883/2004 (ďalej len „rozhodnutie č. A1“) toto rozhodnutie stanovuje pravidlá na uplatňovanie postupu dialógu a zmierovacieho postupu, ktoré sa môžu použiť v týchto prípadoch:

- a) prípady, keď existujú pochybnosti o platnosti dokumentu alebo o správnosti podporných dokladov, ktoré uvádzajú situáciu osoby na účely uplatňovania nariadenia (ES) č. 883/2004 alebo nariadenia (ES) č. 987/2009, alebo
- b) prípady, keď existuje rozdiel v stanoviskách medzi členskými štátmi vo veci určenia uplatniteľných právnych predpisov.

Podľa bodu 5 rozhodnutia č. A1 inštitúcia alebo orgán, ktorý vyjadrí pochybnosti o platnosti dokumentu, ktorý vydala inštitúcia alebo orgán druhého členského štátu, alebo ktorý nesúhlasí s (dočasným) určením uplatniteľných právnych predpisov, sa týmto nazýva žiadajúcou inštitúciou. Inštitúcia druhého členského štátu sa týmto nazýva dožiadanou inštitúciou.

Podľa bodu 6 rozhodnutia č. A1 ak dôjde k jednej zo situácií uvedených v bode 1, žiadajúca inštitúcia sa obráti na dožiadanú inštitúciu, aby požiadala o potrebné objasnenie jej rozhodnutia a v prípade potreby zrušila príslušný dokument alebo ho vyhlásila za neplatný, alebo preskúmala alebo zrušila svoje rozhodnutie.

Podľa bodu 7 rozhodnutia A1 žiadajúca inštitúcia zdôvodní svoju žiadosť, pričom uvedie, že sa uplatňuje toto rozhodnutie, a poskytne príslušné podporné doklady, ktoré boli dôvodom žiadosti. Uvedie, kto bude jej kontaktnou osobou počas prvej fázy postupu dialógu.

Podľa bodu 9 rozhodnutia A1 dožiadaná inštitúcia čo najskôr informuje žiadajúcu inštitúciu o výsledku svojho prešetrovania, ale najneskôr do troch mesiacov od doručenia žiadosti.

Podľa bodu 10 rozhodnutia A1 ak sa pôvodné rozhodnutie potvrdí, zruší a/alebo ak sa dokument zruší alebo vyhlási za neplatný, dožiadaná inštitúcia o tom informuje žiadajúcu inštitúciu. O svojom rozhodnutí informuje aj dotknutú osobu a prípadne aj jej zamestnávateľa a oznámi im tiež, akými postupmi môžu toto rozhodnutie napadnúť v súlade s vnútroštátnymi právnymi predpismi.

Podľa § 120 ods. 1 zákona č. 461/2003 Z.z. o sociálnom poistení (ďalej len „zákon o sociálnom poistení“) sociálne poistenie vykonáva Sociálna poisťovňa.

Podľa § 120 ods. 4 zákona o sociálnom poistení sociálna poisťovňa pri výkone sociálneho poistenia plní funkciu prístupového bodu, príslušnej inštitúcie, inštitúcie miesta bydliska, inštitúcie miesta pobytu,

styčného orgánu a je kontaktná inštitúcia na komunikáciu medzi príslušnými inštitúciami a príjemcami dávok a medzi inštitúciami členských štátov Európskej únie, inštitúciami štátov, ktoré sú zmluvnou stranou dohody o Európskom hospodárskom priestore a inštitúciou Švajčiarskej konfederácie.

Podľa § 2 zákona o sociálnom poistení sociálne poistenie podľa tohto zákona je

- a) nemocenské poistenie ako poistenie pre prípad straty alebo zníženia príjmu zo zárobkovej činnosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku dočasnej pracovnej neschopnosti, tehotenstva a materstva,
- b) dôchodkové poistenie, a to
 1. starobné poistenie ako poistenie na zabezpečenie príjmu v starobe a pre prípad úmrtia,
 2. invalidné poistenie ako poistenie pre prípad poklesu schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť v dôsledku dlhodobu nepriaznivého zdravotného stavu poistenca a pre prípad úmrtia,
- c) úrazové poistenie ako poistenie pre prípad poškodenia zdravia alebo úmrtia v dôsledku pracovného úrazu, služobného úrazu (ďalej len „pracovný úraz“) a choroby z povolania,
- d) garančné poistenie ako poistenie pre prípad platobnej neschopnosti zamestnávateľa na uspokojovanie nárokov zamestnanca, na úhradu odmeny a výdavkov predbežného správcu podľa osobitného predpisu 2a) a na úhradu povinných príspevkov na starobné dôchodkové sporenie (ďalej len „príspevky na starobné dôchodkové sporenie“) nezaplatených zamestnávateľom do základného fondu príspevkov na starobné dôchodkové sporenie,
- e) poistenie v nezamestnanosti ako poistenie pre prípad straty príjmu z činnosti zamestnanca v dôsledku nezamestnanosti a na zabezpečenie príjmu v dôsledku nezamestnanosti.

Podľa čl. 2 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky štátne orgány môžu konať iba na základe ústavy, v jej medziach a v rozsahu a spôsobom, ktorý ustanoví zákon.

V zmysle čl. 288 Zmluvy o fungovaní Európskej únie (pôvodný čl. 249 Zmluvy o Európskom spoločenstve) je nariadenie právnym aktom únie, majúcim všeobecnú platnosť, je záväzný vo svojej celistvosti a priamo uplatniteľný vo všetkých členských štátoch. Rovnako rozhodnutie je záväzný v celom rozsahu. Nariadenie je teda nástrojom unifikácie európskeho práva a rozhodnutím orgánu členského štátu, vrátane vnútroštátneho súdu, nie je možné vylúčiť jeho použitie pre konkrétny prípad.

Z obsahu predloženého administratívneho spisu žalovanej vyplýva, že Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca vykonávala v spoločnosti WEBUNG, s.r.o., Palárikova 76, Čadca od 26. februára 2013 do 07. marca 2013 kontrolu so zameraním na preverenie reálneho výkonu činnosti zamestnancov na území Slovenskej republiky za kontrolované obdobie od 01. februára 2012 do 06. 02. 2013, z ktorej vyplynulo, že spoločnosť nemá samostatnú kanceláriu, doklady spoločnosti sa nachádzajú na adrese sídla a pracovné zmluvy so zamestnancami sú uzatvorené na 10 hodín mesačne. Podľa vyjadrenia konateľa všetci zamestnanci spoločnosti roznášajú letáky na požiadanie poľských firiem po rôznych mestách na území Slovenskej republiky. Prácu zamestnávateľ zadáva zamestnancom takým spôsobom, že im telefonicky, e-mailom alebo poštou oznámia, kde a kedy sa majú dostaviť. Zamestnanci sa na miesto stretnutia dopravujú individuálne.

Podľa registračného listu FO bola žalobkyňa prihlásená do sociálneho poistenia v Slovenskej republike od 01. marca 2013.

Ďalšia kontrola bola Sociálnou poisťovňou, pobočka Čadca vykonaná dňa 05. novembra 2013, pričom v uvedený deň sa na adrese sídla spoločnosti nenachádzal žiaden zamestnanec ani konateľ spoločnosti, preto z kontroly nevyplynuli žiadne zistenia.

V administratívnom spise sa nachádza podanie Sociálnej poisťovne adresované poľskej inštitúcii sociálneho zabezpečenia ZUS, označené ako „oznámenie týkajúce sa spoločností, ktoré na území Slovenskej republiky vykonávajú činnosť ako tzv. schránkové firmy“, podľa ktorého u zamestnancov žalobcu, ktorým Sociálna poisťovňa, ústredie už vystavila formuláre E101 SK, t.j. zamestnanci podliehajú slovenským právnym predpisom a tieto boli doručené, nebudú spätne rušené. Ak po skončení platnosti formulára E101SK/PD A1 poistný vzťah u zamestnávateľa ďalej trvá, príslušná pobočka

Sociálnej poisťovne vydá rozhodnutie o zániku poistenia dňom, ktorým skončila platnosť formulára E101SK/PD A1. U zamestnancov, u ktorých doteraz nebolo rozhodnuté, akým právnym predpisom podliehajú, vydá rozhodnutie o nevzniku poistenia, t.j., že nepodliehajú slovenským právnym predpisom.

Ďalej sa v spise žalovanej nachádza prípis poľskej inštitúcie ZUS z 10. októbra 2013 adresovaný Sociálnej poisťovni, z ktorého vyplýva, že poľská inštitúcia zaslala list Sociálnej poisťovne na jednotlivé pobočky, ktoré informáciu z neho vyplývajúcu zoberú do úvahy a budú písomne informovať Sociálnu poisťovňu o určenom zákonodarstve.

Rozhodnutím č. 46655-1/2013-CA z 10. októbra 2013 Sociálna poisťovňa, pobočka Čadca, rozhodla, že žalobkyni nevzniklo povinné nemocenské poistenie, povinné dôchodkové poistenie a povinné poistenie v nezamestnanosti ako zamestnancovi WEBUNG, s.r.o. od 01. marca 2013 podľa slovenskej legislatívy.

Otázka, či žalobkyňa spĺňa predpoklady pre aplikáciu čl.13 ods. 3 základného nariadenia, a teda či je osobou, ktorá zvyčajne vykonáva činnosť ako zamestnaná osoba a činnosť ako samostatne zárobkovo činná osoba v odlišných členských štátoch, je predmetom hmotnoprávneho posúdenia, na vykonanie ktorého je však príslušná inštitúcia určená vykonávacím nariadením. Inštitúcia príslušná na vykonávanie sociálneho poistenia v inom členskom štáte než určuje nariadenie na takéto posúdenie príslušná nie je. Akýkoľvek iný postup by totiž viedol k popretiu cieľa nariadení, ktorým je o.i., aby osoby, ktoré sa pohybujú v rámci spoločenstva, podliehali systému sociálneho zabezpečenia iba jediného členského štátu, aby sa tak predišlo prekryvaniu uplatniteľných ustanovení vnútroštátnych právnych predpisov a komplikáciám, ktoré by z toho mohli vzniknúť (bod 15 preambuly základného nariadenia). Pokiaľ by o skutočnosti, či konkrétna osoba spĺňa podmienky uplatnenia čl. 13 ods. 3 základného nariadenia rozhodovali inštitúcie sociálneho poistenia, resp. súdy jednotlivých štátov samostatne, mohlo by tak dôjsť k situácii, že rozhodnú rôzne, následkom čoho táto osoba by podliehala systému sociálneho zabezpečenia viacerých štátov alebo nepodliehala systému sociálneho zabezpečenia žiadneho zo štátov. Práve na vylúčenie vzniku takýchto situácií európsky normotvorca prijal základné a vykonávacie nariadenie, pričom vykonávacie nariadenie v čl. 16 v spojení prípadne s rozhodnutím č. A 1 stanovuje postup určovania uplatniteľnej legislatívy.

Z ustanovenia čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia vyplýva, že uplatniteľné právne predpisy určí inštitúcia členského štátu bydliska osoby (pri porovnaní jazykových znení nariadenia : institution of the place of residence, instituce místa bydliště, der Träger des R.) , ktorá má podliehať čl. 13 základného nariadenia. V prejednáwanej veci nebolo sporné, že žalobca má bydlisko v Poľskej republike, a teda na určenie uplatniteľnej legislatívy pre žalobcu je príslušná poľská inštitúcia ZUS.

Žalovaná teda bola povinná vyčkat' na určenie uplatniteľnej legislatívy poľskou inštitúciou ZUS.

Keďže práva a povinnosti zakladajú, menia a rušia len vykonateľné a - v zásade právoplatné rozhodnutia, pre konanie žalovanej bolo potrebné vyžiadať od poľskej inštitúcie odpis rozhodnutia o určení uplatniteľnej legislatívy s vyznačenou právoplatnosťou a vykonateľnosťou. Pokiaľ totiž žalovaná nenamietla rozhodnutie o predbežnom určení poľskej legislatívy a toto rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť, existencia takého rozhodnutia mala mať zásadné dôsledky aj na postup žalovanej. Po takomto určení aplikovateľnej legislatívy, ak sa stalo definitívnym, totiž Sociálna poisťovňa nemá vôbec právomoc konať a rozhodovať, čo je skutočnosť vyplývajúca jednak z účelu nariadení ako aj zo slovenského právneho poriadku.

Vzhľadom na uvedené argumenty odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie správneho orgánu vychádzalo z nesprávneho právneho posúdenia veci, ktorým bolo hmotnoprávne posudzovanie splnenia kritérií čl. 13 ods. 3 základného nariadenia, v konaní správneho orgánu bola zistená taká vada, ktorá mohla mať vplyv na zákonnosť napadnutého rozhodnutia, pričom vadou bolo konanie bez rozhodnutia o uplatniteľnej legislatíve podľa čl. 16 vykonávacieho nariadenia. Hoci v administratívnom spise sa nachádzajú písomnosti preukazujúce komunikáciu medzi žalovanou a jej partnerskou inštitúciou v Poľskej republike, z obsahu predložených dokumentov však nevyplýva prijatie jednoznačného záveru

ohľadom určenia uplatniteľnej legislatívy v prejednávanej veci. Navyše, z písomnosti ZUS ešte zo dňa 29. apríla 2013, ktoré adresovala žalobkyni a ktoré táto do súdneho spisu predložila (č.l. 95) vyplýva, že táto inštitúcia má za to, že slovenská legislatíva trvá naďalej.

V administratívnom spise pritom absentujú dokumenty preukazujúce konečné riešenie tejto predbežnej otázky, nakoľko v predložennom administratívnom spise nie je rozhodnutie ZUS o uplatniteľnej legislatíve založené. Z administratívneho materiálu nevyplýva ani to, či v dôsledku toho prípadne neprebíha (neprebíhal) v Poľskej republike súdny spor, ak k určaniu uplatniteľnej legislatívy príslušnou poľskou inštitúciou v zmysle čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, resp. dohody došlo a s akým výsledkom.

Vzhľadom na vyššie uvedené odvolací súd dospel k záveru, že rozhodnutie správneho orgánu bude potrebné zrušiť tiež pre jeho nepreskúmateľnosť založenú na neúplnosti spisov správnych orgánov, v dôsledku ktorej okolnosti nie je možné objektívne posúdiť, či skutkový stav bol v danej právnej veci zistený dostatočne. Z uvedených dôvodov odvolací súd rozsudok krajského súdu podľa § 250ja ods. 3 O.s.p. zmenil tak, že rozhodnutie žalovanej zrušil podľa §250j ods. 2 písm. a) a d) a § 250j ods. 3 O.s.p. a vec jej vrátil na ďalšie konanie. Vzhľadom na uvedenú skutočnosť, ktorú odvolací súd vyhodnotil ako kľúčovú pre prejednanú právnu vec, najvyšší súd sa odvolacími námietkami žalobkyne už nezaoberal, keďže boli v zásade zhodné s námietkami uvedenými v žalobe.

V ďalšom konaní žalovaná bude postupovať v naznačenom smere tak, aby odstránila vyššie uvedené pochybenia, pričom je viazaná právnym názorom odvolacieho súdu. Žalovaná vyčká na určenie uplatniteľnej legislatívy podľa čl. 16 ods. 2 vykonávacieho nariadenia, prípadne využije postup podľa čl. 16 ods. 3 a 4 vykonávacieho nariadenia v spojení s rozhodnutím A1. Žalovaná bude viesť spis riadnym spôsobom. Pod pojmom spisy žalovaného správneho orgánu podľa § 250d ods. 1 O. s. p. sa rozumie úplný, žurnalizovaný a originálny spisový materiál správneho orgánu v danej veci, vrátane originálu dokladov o doručení rozhodnutí (R 66/1998).

Podľa § 244 ods. 1 O. s. p. v správnom súdnictve preskúmajú sudy na základe žalôb alebo opravných prostriedkov zákonnosť rozhodnutí a postupov orgánov verejnej správy.

Podľa § 246c ods. 1 O. s. p. pre riešenie otázok, ktoré nie sú priamo upravené v tejto časti, sa použijú primerane ustanovenia prvej, tretej a štvrtej časti tohto zákona. Opravný prostriedok je prípustný, len ak je to ustanovené v tejto časti.

Podľa § 250 ods. 1 O. s. p. účastníkmi konania sú žalobca a žalovaný. Súd aj bez návrhu uznesením priberie do konania účastníka správneho konania, ktorého práva a povinnosti by mohli byť zrušením správneho rozhodnutia dotknuté.

Podľa § 218 ods. 1 písm. b) O. s. p. odvolací súd odmietne odvolanie, ktoré bolo podané niekým, kto na odvolanie nie je oprávnený.

Pokiaľ ide o odvolanie podané príbratým účastníkom konania, Najvyšší súd v rámci skúmania podmienok konania riešil otázku, či odvolanie bolo podané oprávnenou osobou.

Spoločnosť WEBUNG, s.r.o., so sídlom Palárikova 76, Čadca, bola do konania príbratá uznesením Krajského súdu v Žiline č. k. č.k. 21Scud/46/2014-52 zo 06. októbra 2014 podľa § 250 ods. 1 O. s. p. príbratý účastník podľa § 250 ods. 1 veta druhá O. s. p. nemá postavenie vedľajšieho účastníka konania podľa § 92 a nasl. O. s. p.

Ustanovenie § 250 ods. 1 O. s. p. je vo vzťahu k príbranému účastníkovi konania potrebné vykladať tak, že ide predovšetkým o zabezpečenie práva takého účastníka byť informovaný o prípadnej zmene v jeho právach a povinnostiach, ktorá môže byť spôsobená prípadným zrušením žalobou napadnutého rozhodnutia správneho orgánu. Spoločnosť WEBUNG, s.r.o. bola do konania príbratá z dôvodu, že by ako zamestnávateľ a ako účastník správneho konania mohla byť dotknutá prípadným zrušením napadnutého rozhodnutia žalovanej. Ide o konanie vo vzťahu k nej nesporové, v rámci konania pred

súdom nebolo vo vzťahu k nej vykonávané dokazovanie a úkony príbratého účastníka konania po podaní žaloby nemali vplyv na výsledok súdneho konania.

Keďže odvolateľ WEBUNG, s.r.o. bol v konaní podľa druhej hlavy piatej časti Občianskeho súdneho poriadku príbratým účastníkom konania, nie je osobou oprávnenou podať odvolanie. Navyše spoločnosť WEBUNG, s.r.o. nebola účastníkom správneho konania, ktorý by v správnom konaní využil všetky opravné prostriedky. Odvolanie proti prvostupňovému správne rozhodnutiu nepodal. Na základe uvedeného odvolací súd podľa § 218 ods. 1 písm. b) v spojení s § 246c ods. 1 O. s. p. odvolanie podané proti rozsudku krajského súdu príbratým účastníkom konania odmietol. Z tohto dôvodu príbratému účastníkovi konania nevzniklo ani právo na náhradu trov konania. Zároveň odvolací súd dodáva, že predmetné ustanovenie § 250k druhej hlavy piatej časti O. s. p. s trovami príbratého účastníka konania ani neráta (upravuje len trovy žalobcu a žalovaného).

O náhrade trov celého konania odvolací súd rozhodol v súlade s § 246c ods. 1 v spojení s § 224 ods. 1 a § 250k ods. 1 O.s.p. tak, že úspešnému žalobcovi priznal náhradu trov konania za úkony, ktoré účelne vynaložili na uplatnenie práva.

Podľa § 250k ods. 1 veta prvá a tretia O. s. p. ak mal žalobca úspech celkom alebo sčasti, súd mu proti žalovanému prizná právo na úplnú alebo čiastočnú náhradu trov konania a môže tiež rozhodnúť, že sa náhrada trov celkom alebo sčasti neprizná, ak sú na to dôvody hodné osobitného zreteľa.

Odvolací súd považoval za vhodné využitie možnosti, ktorú mu poskytla tretia veta § 250k ods. 1 O.s.p., pričom za dôvody hodné osobitného zreteľa považoval najmä skutočnosť, že v prejednávanej veci ide o jedno z opakujúcich sa konaní (ďalšie napr. 9Sžso/142/2015, 9Sžso/225/2015, 9Sžso/228/2015, 9Sžso/164/2015, 9Sžso/4/2016), ktoré sú skutkovo veľmi obdobné s totožnou právnou otázkou, týkajúcou sa uplatnenia práv žalobcov v predchádzajúcom správnom konaní. Tomu zodpovedali aj jednotlivé podania úspešných žalobcov, čo do rozsahu aj ich obsahu vrátane ich vyjadrení. Na druhej strane pri svojom rozhodovaní o výške náhrady trov odvolacieho konania prihliadol aj na povinnosť právneho zástupcu riadne plniť procesné povinnosti žalobcu, a to najmä pri dodržiavaní lehôt a pokynov konajúcich súdov.

Po zvážení oboch uvedených hľadísk znížil odvolací súd požadovanú náhradu trov konania a priznal žalobcovi náhradu trov konania vo výške 1/5 za úkony právnej služby.

Priznaná náhrada trov konania pozostáva z trov právneho zastúpenia za štyri úkony právnej služby, a to:

- prevzatie a príprava zastúpenia (r. 2014).....	26,8 eur (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. a) vyhlášky Ministerstva spravodlivosti SR č. 655/2004 Z.z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej len „vyhláška“)
- režijný paušál.....	8,04 eur
- podanie žaloby z 03.04. 2014.....	26,8 eur (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c) vyhlášky)
režijný paušál.....	8,04 eur
- účasť na pojednávaní 28.01. 2015.....	27,97 eur (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. d) vyhlášky)
režijný paušál.....	8,39 eur
-podanie odvolania z 27.03.2015	27,97 eur (§ 11 ods. 4 v spojení s § 13a písm. c) vyhlášky)
režijný paušál.....	8,39 eur
DPH 20%.....	28,48 eur
Spolu.....	170,88 eur

Súd žalobcovi nepriznal náhradu za jeden vyčíslený úkon, a to za vyjadrenie k výzve krajského súdu z 29. apríla 2014, nakoľko sa nejednalo o úkon právnej pomoci - podanie vo veci samej, keďže krajský

súd sa len dotazoval, či účastník konania súhlasí s prejednaním veci bez nariadenia pojednávania. Náhradu trov konania vo výške 105 eur, ktorú si žalobca uplatnil z titulu zaplateného súdneho poplatku za návrh (70 eur) a za odvolanie (35 eur), odvolací súd žalobcovi nepriznal, nakoľko takáto skutočnosť zo spisu jednak nevyplýva, jednak ide o konanie, ktoré je od súdneho poplatku oslobodené.

Náhradu trov konania v celkovej sume 170,88 eur je žalovaná povinná zaplatiť žalobcovi k rukám jeho právneho zástupcu (§ 149 ods. 1 O.s.p.).

Toto rozhodnutie bolo prijaté pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto rozsudku nie je prípustný opravný prostriedok.